

SMEs TALKS

ดร.สมชาย หาญหิรัญ
ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

**โอกาสมีทุกแห่ง
เพียงแต่มองให้เห็น**

กาแฟเป็นธุรกิจที่กำลังมาแรงสุดๆ ในประเทศไทยขณะนี้ หลายจังหวัดกลายเป็นแหล่งผลิตกาแฟของประเทศ โดยเฉพาะภาคเหนือที่อากาศค่อนข้างดี มีกาแฟสำเร็จรูปหลายยี่ห้อออกมาจำหน่ายในรูปแบบต่างๆ มีทั้งแบบชงพร้อมดื่ม 3 in 1 หรือแบบดริป (drip) เพื่อตอบสนองความพอใจและความสะดวกของลูกค้าแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

“แอว์” วัชร พรหมทอง อาจต่างจากหลายคนที่เข้าสู่วงการนี้เพราะหลงใหลในกาแฟ แต่เธอเป็นมืออาชีพที่มีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์อาหารจากร่วมมหาวิทยาลัยผ่านการทำงานในบริษัทกาแฟขนาดใหญ่ และด้วยความรู้ที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับกาแฟ คุณสมบัติพิเศษของกาแฟในแต่ละแหล่งผลิต กระบวนการผลิตที่มีผลต่อรสชาติและกลิ่น และที่สำคัญที่สุดคือการตลาดจากการที่ต้องออกไปคุยกับลูกค้าร่วมกับฝ่ายการตลาด ทำให้ **“แอว์”** เห็นโครงสร้างตลาดของกาแฟและรายละเอียดของประเภทลูกค้าในระดับกว้าง และที่สำคัญคือช่องว่างของตลาดขายส่งขนาดใหญ่ที่บริษัทสามารถเข้าไปจับตลาดได้ แต่คำแนะนำที่เสนอให้เจ้านายไม่ได้รับความสนใจ **“แอว์”** ตัดสินใจกระโดดเข้าสู่ธุรกิจเอง โดยออกมาทำธุรกิจกาแฟขายให้ร้านค้าขายส่ง โดยการควบคุมที่เธอชำนาญและรู้อย่างลึกซึ้ง กับสารกาแฟที่ซื้อมาจากแต่ละแหล่ง อาราบิก้าจากทางเหนือ โดยเฉพาะจังหวัดน่านบ้านเกิดของเธอเอง และโรบัสต้าจากชุมพรที่เลี้ยงชื่อในความเข้มข้น ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าการมองตลาดของ **“แอว์”** ถูกต้อง

แม้ว่าตลาดขายส่งที่บริษัทขนาดใหญ่คิดว่าเป็นตลาดล่าง แต่ก็ยังเป็นตลาดบลูโอเชียนของเธอที่ไม่มีใครมาแข่งขันมากมาย ทำให้ธุรกิจขยายตัวอย่างรวดเร็ว บทเรียนความสำเร็จที่ SMEs ควรเรียนรู้คือ โอกาสมีทุกที่ เพียงแต่มองให้ออกและเลือกให้เหมาะกับตัวเอง อย่างไรก็ตาม หลังจากนั้นไม่นานตลาดที่ขายตัวขึ้นก็กลับมาเป็นปัญหาของเธอ ซัพพลายเออร์สารกาแฟเริ่มขึ้นราคาทำให้รู้ว่าอำนาจการต่อรองในด้านวัตถุดิบที่ตัวเองไม่สามารถควบคุมได้นั้นมีผลต่อความมั่นคงต่อธุรกิจเธออย่างมาก และนั่นเป็นจุดเริ่มต้นที่เธออดมาสร้างการควบคุมต้นน้ำของซัพพลายเชนของเธอ คือ **“แหล่งผลิตกาแฟ”** และแห่งแรกที่เธอนึกถึงก็คือ **“น่าน”** บ้านเกิดของเธอเอง

“แอว์” เริ่มมาพัฒนาการปลูกต้นกาแฟเอง และเพื่อรองรับการขยายตัวในอนาคตเครือข่ายปลูกกาแฟถูกสร้างขึ้น และเครือข่ายของเธอขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมีมากกว่าพันราย และชาวบ้านวันนี้จำนวนมากหรือเกือบทั้งหมดในเขตอำเภอแม่จริม จังหวัดน่านของเธอหันมาปลูกกาแฟแทนข้าวโพด ทำให้ลดปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างมาก รวมทั้งช่วยให้ชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เพราะเธอรับซื้อกาแฟทุกเมล็ดที่ปลูกโดยเครือข่ายในราคาที่เป็นธรรม ชาวบ้านมีความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เธอเล่าด้วยดวงตาที่เป็นประกาย แสดงถึงความตั้งใจและภูมิใจที่สามารถตอบแทนแผ่นดินเกิดของเธอผ่าน **“ธุรกิจเพื่อสังคม”** แห่งนี้คนที่มาเยือนน่านต้องลงไปเยือน **“คูโอ คีออฟฟี่”** ซึ่งอยู่ห่างตัวเมืองประมาณ 30 นาที

โดยฐานที่เข้มแข็งด้านวัตถุดิบ วันนี้กาแฟของเธอจำหน่ายในร้านค้าขายส่งทั่วประเทศ และด้วยสายตาที่มองขาดในธุรกิจด้านกาแฟ เธอยังเริ่มผลิตกาแฟสำเร็จรูป เพื่อตอบโต้ภัยกาแฟประเภทสะดวกทานที่มีมากขึ้น ทำให้กาแฟ **“ภูมิใจ กาแฟ”** ถือกำเนิดออกมาในหลายเวอร์ชัน ตั้งแต่ 3 in 1 แบบมอคค่า หรือแบบอเมริกาโน่ หรือแบบผสมงาดำ โดยวางจุดยืนตลาดของกาแฟทั้งหมดนี้ว่า **“กาแฟของน่าน”** จะเห็นภาพเล็ก ๆ ของภูมายน่านที่โด่งดังในกรอบเล็ก ๆ บนขวาของกล่องทุกกล่อง รวมทั้งคุณภาพต่าง ๆ อาทิ GMP Codex มาตรฐานสำหรับอาหาร ซึ่ง **“ภูมิใจ กาแฟ”** ได้รับการตอบรับอย่างดีจากนักท่องเที่ยวที่ซื้อเป็นของฝาก ผมแอบถามคนขายที่สนามบินว่าขายดีหรือไม่ คนขายบอกขายได้ดีครับ และแบบผสมงาดำกับแบบอเมริกาโน่ขายดีที่สุด นอกจากนี้เธอยังเปิดตลาดกาแฟสำเร็จรูป **“ภูมิใจ กาแฟ”** ในอีกแนวรบหนึ่ง คือโรงแรมและผลก็คือหลายโรงแรมในน่านเริ่มหันมาวางกาแฟของเธอให้กับแขกที่มาพัก

แม้ว่าผมใช้เวลาสนทนากับ **“แอว์”** ไม่นานนัก ฟังเรื่องราวของเธอ พร้อมกับจับอเมริกาโน่ไปด้วย ผมก็เข้าใจได้ว่าเธอเป็นคนรุ่นใหม่นอกจากจะมองการตลาดขาดแล้ว แต่มีวิธีคิดธุรกิจแบบใหม่ที่พยายามสร้างเครือข่าย ทำงานร่วมกับเพื่อนอาชีพ เรียนรู้และแบ่งปันความรู้ และตอบแทนสังคมในวิถีธุรกิจที่เป็นธรรม และจุดเด่นของเธอที่มองธุรกิจที่ชัดเจน มองขาด และมองครบวงจร และผมแอบรู้ว่าเธอกำลังทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงที่จะสรรค์สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับกาแฟออกมา ซึ่งเธอก็เพิ่งออกสปูกาแฟผสมน้ำผึ้งมา และกำลังวางแผนออกผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีทั้งนวัตกรรมและการเพิ่มคุณค่าที่ผ่านคุณสมบัติของกาแฟ

การแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ความมุ่งมั่น การแบ่งปันและการวิเคราะหตลาดที่เฉียบ ที่ผมมีโอกาสรับรู้อจาก **“แอว์”** ผ่านน้ำเสียงที่มุ่งมั่นและสายตาที่เอาจริงเอาจัง ผมเชื่อว่าใจของเธอเกินร้อย ในการที่จะร่วมกับเพื่อนเครือข่ายที่เธอเป็นประธานชมรมอยู่ ทำให้กาแฟน่าน **“บ้านเกิด”** ของเธอมีเสน่ห์ รสชาติ และโดดเด่นจนผู้คนถวิลหาและหลงใหล เหมือน **“น่าน”**